

Mini energiaválság?

Nálunk nem születtek kormányrendeletek, amelyek korlátoznák az olaj-, a benzin- vagy az áramfogyasztást. Úgy vagyunk hátmost, hallván az energiaválsággal küszködő világ híreit, mint az egyszerű egér, aki hírt kapott róla, hogy a macska a szomszédban jár — s még azt is elfelejti örömeiben, mi a veszély. Igaz, nekünk azért néha felemlítk, hogy „begyűrűzik” ez a válság, a gazdasági kérdésekhez valamiképp is konytő emberek enélkül is tudják.

1.

De vannak itt néhányan, akik megcsinálják a maguk kicsi és kis stílusú „energiaválságát”, akik gondot okoznak, hiszen végül is államnak kerül ez is sokba. Olvasom egy jelentésben, hogy januárban Szegeden 109 háztartásban kikapcsolták a villanyt, a „számlatartozás időbeni kiegyenlítésének hiánya miatt.” — Magyarul: nem fizettek. Mindösszesen 12 ezer 300 forinttal maradtak adósok.

Mivel szinte valamennyiünknek volt már dolga a DEMÁSZ-szal, tudhatjuk, lehetőségünk éppen elég van arra, hogy fizessünk, akkor is, ha nem talál otthon a díjbeszedő. Többnyire csekkeket dob be, vagy hetente három időpontban tartott fogadóórán „rendezhetjük az ügyet”, aztán sokan vannak, akik OTP-folyószámla segítségével könnyítenek fizetési ügyeiken. Meg azt is sejtethi, aki még nem is járt hasonló csúszásban, hogy van türelmi idő, van felszólítás is, ha egyszer valamilyen váratlan esemény miatt elma-

radt a számlafizetés. Vagyis nem érhet senkit meglepetésszerűen, ha a DEMÁSZ kifejezi azt a szándékát, hogy aki nem fizet, ne égesse a lámpakörtét.

Nyilván észbekap az, aki hiába kapcsolja a kapcsolót. Fut, fizet, visszakapcsoltat. Legtöbbjük még veszezkedik is, méltatlankodik. Pedig nyilvánvaló, hogy az energiaszolgáltatóknak is kellemetlen az erőszakos intézkedés, arról nem is szólva, hogy az árammérő kikapcsolása, majd a harci állapot rendezése után a visszakapcsolás felesleges munkával terheli meg az amúgyis elfoglalt szakembereket; az adminisztráció, a pénzbeszedő utánjárása is pénzbe kerül a vállalatnak.

2.

Tavaly 11 százalékkal nőtt az áramfogyasztás a szegedi háztartásokban. Nem túlzás azt mondani, sok család örömet fejez ki ez az egyetlen adat, hiszen nyilván több a tévé, a hűtőszekrény, a korszerű mosógép, s bizonyára nem az égve felejtett villanykörték emelték a számla összegét. Aki gépet vesz, gondol arra, hogy működtetése is pénzbe kerül — de akkor miért állnak néhányan értetlenül a nagyobb összegű számla előtt?

Végül is az állam vállalatának — s így a népgazdaságnak — kerül sokba ez a kisstílusú energiaválság, amit néhányan maguknak okoznak ugyan, de másra hárítják a költséget. Nemcsak az említett csiki-csuki költségek, de a hitelező vesztesége is! Hiszen a hitelező az állam (utólag fizetjük az energiát)

két-négy hónapig, vagy tovább is vár, hogy az adós magához térjen a meglepetéstől, amit a villanyzámla bemutatása jelent, s kifizesse tartozását. S addig ez a pénz valahonnan hiányzik, és másoknak a pénztárcájában illetéktelenül lapul. Mindamelllett még mással is tisztában vannak ezek a renitens ügyfelek: az áramszolgáltató szolgáltatni akarja az áramot, nem pedig ki-bekapcsolgatni. És persze nem is büntet senkit azzal, hogy ne sietne visszakapcsolni a villanyt, amely nélkül már városlakó aligha létezhet.

3.

Pazarlóan gazdagok vagyunk! Talán az kellene, hogy észre térjenek a könyvelő adósok — kimondani is szörnyű! —, hogy kevés legyen az energiából? Nem kerüli meg az igazságot, aki rávágja: nem, nem vagyunk olyan gazdagok, hogy fölényesen beszélhessünk ezekről a kérdésekről, s hogy ne biztassuk egymást takarékosra, hogy ne becsüljük meg azt, amink van. Vagyis hát: ha intézkedést nem kellett hozni az energiakorlátozásról, valamiképpen intézkedni lehetne arról, hogy senki se éljen vissza a helyzettel, senki se becsülhesse le az állam jószándékát, amely erőnek erejével biztosítani akarja azt a nyugalmat, amit élvezhetünk, s amit bálmulva emlegetnek közeli és távolabbi országok —, hogy nálunk senki nem érzi pillanatnyilag a világot győtrő energiahiányt!

Sz. M.

Wáltozások az autójavitónál

Buszokat javítanak a kiselejtezett teherautók helyett

A tavalyi kormányhatározat alapján selejteztek a GAZ-51 és a GAZ-63 típusú tehergépkocsikat. Ez érzékenyen érintette az AFIT szegedi, XL számú Autójavitó Vállalatát is, ahol korábban foglalkoztak ezek teljes felújításával, a központi telepen. Évek alatt kialakult technológiával és gyakorlatlaltal végezték a munkát, mondhatni szalagszerűen. Egy dolgozó egy munkameletet tanult be, és mindig csak ezt végezte, mivel ezt tudta legjobban. A selejtezés után a felszabadult munkaerőt karbantartásra állították át, így az eddig egyoldalú munkát végző lakatosoknak és benyolultabb, nagyobb figyelmet igénylő feladatokkal kell megbirkóznuk. Hogyan sikerült az átállás, el tudják-e látni az új munkát az érintett dolgozók?

A kérdésre Rózsa Ferenc, a vállalat főmérnöke válaszolt: Elmondta, hogy 250 dolgozót kellett új munkakörben foglalkoztatni. Néhányan közülük nem vállalták ezt, és eltávoztak a vállalatuktól. A többiek 4 hónapos átképzésen vettek részt, összesen 40 órát tanultak. Voltak, akik az IFA, a Csepel és a ZIL tehergépkocsik karbantartását tanulták meg, míg mások az autóbuszok kari szekrényének javítását. Közéjük tartozik Szabó Lajos lakatos is, aki a változásokról így beszélt:

— Tízennygy éve dolgozom a vállalatnál, a GAZ-gépkocsik platójának lemez-

munkáit végeztem, ami sablonos munka volt. Most autóbuszok ajtóit és munkahengereit javítom. Örülök, hogy érdekesebb feladatokat kell megoldanom, és annak, hogy a tanfolyamon újabb ismereteket kaptam. Szerencsére nem kerültem új kollégák közé. Igaz, hogy nem is kerülhettem, mert itt mindenki ismeri egymást.

Egy csoport az ÁFOR-tartálykocsik szemléjét végzi, a megváltozott helyzetben. Csikós Tibor, az üzemi tanács tagja, aki ebben a munkában csoportvezető, eképp vélekedik:

— A javítóműhelynél szintén csoportvezetőként, a javítást irányítottam, és magam is dolgoztam. A csoportomban mindenki egyfajta munkát végzett, azt, amihez a legjobban értett. Ez tulajdonképpen betanított munka volt. Az embereimmel elbeszélgettem a változásokról, ismerttettem a feladatokat. Úgy érzem a változás sokoldalúságot eredményez, és ugyanakkor frissességet is, ami nagyon fontos. Sőt, egy új munkánál jó meglátásai is lehetnek az embernek, tehát újítani is lehet. Nekem máris vannak elképzeléseim. Most négy-öt tartálykocsival végzők havonta, de látva a fejlődést, el tudjuk érni ennek a kétszeresét is.

Akik eddig a GAZ-kocsik felújításához lemezeket gyártottak, vagy forgácsoltak, ezután is ezt végzik más vállalatoknak, kooperációban. Az átállás egyéb-

ként nemcsak a munkásokat, hanem a vezetőket is érintette, leginkább a természetesen közvetlenül irányítókat.

Az átállás folyamata még tart, de az már a megkérdezettek véleményéből érezhető, hogy a változás zökkenőmentes volt, és majdnem mindenki megtalálta a helyét a megváltozott körülmények között.

Sz. J.

Több mint félmillió térítésmentes véradó

Az idén 25 esztendeje, hogy hazánkban szervezett formát öltött a véradás, a térítésmentes véradozómozgalom pedig másfél évtizedes múltra tekint vissza. Az ezzel kapcsolatos tapasztalatokról, az eddigi eredményekről és a további tennivalókról nyilatkozott dr. Gyúszú Miklós, a magyar Vöröskereszt főtitkárhelyettese.

A kettős jubileum jelentőségét hűen tükrözi az idei vöröskeresztes világnap jelzava: „Adj vért, életet mentessz!” jöleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy társadalmunk megértette a véradás jelentőségét, amit az is bizonyít, hogy 15 év alatt a térítésmentes véradás hazánkban tömegmozgalommá vált, az abban résztvevők száma országosan meghaladja az 500 ezret. A véradók zöme munkások és parasztek

Pénzek az iskolában

A megyei NEB ülése

Az iskolák tanításon kívüli tevékenységének szervezése és ennek hatása a szülőket terhelő iskoláztatási költségekre — ez a címe annak a vizsgálatnak, amelyről szóló jelentést tegnap, szerdán délelőtt vitatták meg a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság ülésén. A vizsgálatot az elmúlt tanévben összesen 180 népi ellenőr végezte, dr. Bus Aladárnak, a megyei NEB szociális, kulturális, társadalmi szakosztálya helyettes vezetőjének irányításával, a megye általános és középiskoláiban. A cél: annak megállapítása, hogy a szülői munkaközösségek rendelkezésére álló pénzeszközök gyűjtése, kezelése és felhasználása a miniszteri utasításokban meghatározott módon történik-e; milyen mértékű anyagi megterhelést jelentenek a szülőknak az iskolai akciók és rendezvények.

Az iskolai szülői munkaközösségek pénzgazdálkodását összesen 45 iskolában vizsgálták a népi ellenőrök,

közöttük a szegedi Béke utcai, a Gera Sándor, a Zrínyi és más iskolákban. A jelentés megállapítja, hogy — a szegedi Béke utcai általános iskola kivételével — a szülői munkaközösségek és az ifjúsági szervezetek a szabályoknak megfelelő módon biztosítják pénzbevételeiket. Az ezzel való gazdálkodás szabályait azonban általában nem tartják be; a munkaközösségek éves tervei egyetlen iskolánál sem tartalmaznak pénzügyi fejezetet; pénztárnaplót 12 iskolában vezetnek, 6 iskolában találták szabályosnak a bizonylatok kezelését, a gazdálkodást mindössze három iskolában ellenőrizték.

Minthogy kevés az iskolákban található adat a munkaközösségek pénzgazdálkodásáról, illetve a szülők költségeinek alakulásáról, a bizottság a szülőktől is kért tájékoztatást. A hozzájuk eljuttatott kérdőíveken az oktatással kapcsolatos, de azzal nem szorosan összefüggő kiadásokról számoltak be. A

jelentés felhívja a figyelmet a két módszerrel gyűjtött adatok közötti ellentmondásra. A 45 iskolában a szülői munkaközösségek és az ifjúsági szervezetek által kimutatott bevételek összege kevesebb, mint a kérdőíveken, a 426 szülő által közölt kimutatott bevétel összege. (Ha a szülők adatai alapján számolnánk: egy intézményben, amelynek 300 tanulója van, az elmúlt tanévben átlagosan 202 ezer 800 forint lenne az az összeg, amelyet nem közvetlenül oktatási célokra fordítottak.) Az összeggyűjtött adatokból kiténik, hogy a szülők oktatással szorosan össze nem függő kiadásai rendkívül jelentősek.

A vizsgálat alapján a jelentés készítői javasolták a szülői munkaközösségek pénzgazdálkodásának az eddiginél rendszeresebb ellenőrzését, a szabályosság betartását. Az ülésen — vita után — a jelentés javaslatait elfogadták.

A munkásmozgalom kálváriája

Magyarországi bemutatóra készül a színház

Ezerkilencszáztizenkilenc húsvétja előtt Közép-Európában játszódik Miroslav Krleža, az ebben az évben 80. születésnapját ünneplő nagy horvát író *Golgota* című drámája. Az 1920-as évek elején született expresszionista alkotás a munkásmozgalom akkori hangulatát, közérzetét, problémáit, útkeresését mutatja meg. A Szegedi Nemzeti Színház prózai társulata március 9-én, szombaton este mutatja be a drámát, Csuka Zoltán fordításában. Krležának ezt a művét hazánkban még nem játszották, így a Gulgota szegedi előadása magyarországi bemutató lesz. A darabról és a készülő előadásról *Giricz* Máttyás Jászai-díjas, a produkció rendezője a következőket mondotta:

— Bemutatóknak több aktualitása is van. Az európai kultúra egyik nagy öröge, Miroslav Krleža ebben az évben ünnepli 80. születésnapját. A darab bemutatásával a szerb-horvát színházi kapcsolatainkat is igyekszünk fejleszteni, elmélyíteni. Ezek természetesen ön-

magukban még nem indokolják a Gulgota műsorra-tűzését. Krleža darabja azonban jó dráma, a századeleji munkásmozgalom nütükré, melynek ma is érvényes nagyon sok jelzése, számos aktualitása van. Krleža a munkásmozgalom kálváriáját írja meg, biblikus képek segítik a kifejező eszközöket, azoknak áttételein születik meg az expresszív, sok asszociációs lehetőséget nyújtó kép, mely egyszerre utal a munkásmozgalom bukta-tokkal és felemelkedésekkel terhes időszakára, az összefogás és annak hiánya okozta nehézségekre, leleplezi a munkásság árulóit, elemzi a hibákat. Választ keres olyan kérdésekre is, hogy milyen azoknak a munkásoknak a helyzete, akik láncakon kívül ebben a harcban családjukat, otthonukat is elveszíthetik. Úgy érzem, érdemes műsorra tűzni ezt a drámát, mert olyan élő problémákra is irányítja mindannyiunk figyelmét, melyekről nekünk — a színház kollektívájának — is van mondanivalónk. Az előadás szervesen illeszkedik a műsortervbe, abba a folyamatba, melyet évek óta igyekszünk kiteljesíteni. Krleža expresszionizmusát a mai módon értelmezett expresszionizmussal szeretnénk kiteljesíteni.

Az előadás főszerepeit *Körtvélyessy* Zsolt, *Kovács* János, *Miklós* Klára, *Mentes* József, *Martin* Márta és *Katay* Endre játsszák. A díszleteket és jelmezeket *Gyarmathy* Ágnes tervezte.

T. L.

Újabb 25 vállalat vezet be a DH-munkarendszert

A „Dolgozz Hibátlanul!” munkarendszerről tartottak szakemberek előadást szerdán a Kohó- és Gépipari Minisztérium műszaki-tudományos tájékoztató intézetében, abból az alkalomból, hogy a kohó- és gépiparban újabb 25 vállalat csatlakozik a mozgalomhoz. Kiss Ernő kohó- és gépipari mi-

Művészet-történeti leletek

Nemcsak a magyar, hanem az európai művészet-történet számára is értékes régészeti leletek bukkantak a Budavári Palota területén folytatott ásások során. Eből az alkalomból szerdán a Budapesti Történeti Múzeumban sajtótájékoztatót rendeztek, amelyen dr. Horváth Miklós főigazgató elmondta, hogy az előkerült Anjou-korabeli szoborleletek legjelentősebb kincsei közé tartoznak, hiszen ebből a történelmi korszakból semmiféle hasonló emlékünknem maradt. Dr. Zolnay László, a feltárás vezetője beszámolt arról: a Budapesti Történeti Múzeum kutatómunkája egyrészt arra irányul, hogy tisztázza a vár építésséne korát, körülményeit, másrészt olyan régészeti objektumok — pillérek, kapuk, bejáratok stb. — sorsáról dönt, amelyeket helyreállításra javasolnak. Számos, a vár történetére is fontos eligazításokat adó emlékek mellett az elmúlt héten felfedezett szobrok valószínűleg szenzációt jelentenek a hazai régészeti munka történetében.

Maros Ernő művésztörténész az előbukkant Anjou-kori szoborleletek művésztörténeti értékeléséről szólt.

Szakáll Ernő főiskolai tanár, szobrászművész vállalkozott a restaurátori munka elvégzésére. Elmondta, hogy a munka lényegében csak most kezdődik, s legálább öt évet vesz igénybe, míg a nagyközönség is megtekintheti a páratlan műveket. Sok nehézséget okoz az, hogy az összes szobortöredék — amelyek közül még egyiknek sem sikerült kiegészítő részét megtalálni — puha mészkőből készült.